

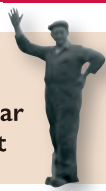
WZEEUWS Weerzien

Pak 'm
mee!

In
volle
vaart

Nr 6, tweede jaargang - maart 2020 | DE GRATIS KRANT VOL HERINNERINGEN | STICHTING ZEEUWS WEERZIEN

Pagina 3
Zwaaien naar
de overkant

Pagina 4
Met de pont
van alle dag

Pagina 7
Een doos aan een
riem met snoep

Pagina 8 en 11
Een pet hadden
ze allemaal

Pagina 14
Bootkaartjes in
een plastic doos

Naar d'n overkant

We gaan naar d'n overkant.

Niet door de tunnel, niet over een brug of een dam.

Maar zoals we dat gewend waren. In deze Zeeuws

Weerzien gaan we aan boord, met de neus in de wind,
en als we zin hebben bestellen we een flinke kop snert.

Veerboot Prinses Irene op weg naar Breskens | Foto: Cor de Boer, Beeldbank Zeeland, nr. 136339.

door: Jan van Damme

De Prinses Irene glijdt de kom van Breskens binnen. Je hoort de motoren op een stationair toerental terugvallen. We blijven nog even aan dek staan om de omarming van de fuik mee te maken. De scheepsmotor laat zich weer horen, nu om de schroef achteruit te laten slaan. Met twee treden tegelijk haasten we ons de trap af. Onze fietsen staan helemaal voorin, daar waar de zijgang van de auto's terugbuijt naar het hoofddek.

De dekman van dienst is al bezig met het opendraaien van de deur voor de fietsers. Opeens hebben we vol zicht op het boven ons oprijzende brugdek. De bijna uitgegleden boot stuwt het zeewater op tegen de betonnen trappen onder de brug. Een gereed hangende kabel wordt van de brugreling gepakt en om de bolder gelegd. De Irene wordt nu stijf tegen de stootblokken getrokken. Een laatste rilling, het

schip komt tot rust. De zware deur van het autodek kantelt naar boven. 'Remmen vast' en 'Fasten your brakes' staat nu op het plafond te lezen. Daar zakt het brugdek, geluidloos. Pas als de flexibele verbindingsstukken zich op de boot vlijen, klinkt er metalig contactgeluid. De auto's staan ronkend in de startblokken. Wij fietsers mogen net iets eerder de brug op. We freewheelen richting slagbomen, het is vloed.

Zeebenen

Zo ging dat, vele jaren lang. Wie Zeeland wilde bereizen moest het water op. Voor de delta-werken veiligheid en verbindingen brachten, was de veerman cruciaal. Niet alleen op de Westerschelde. Ook op de Oosterschelde, het Zijpe, het Veersche Gat. Overal werd gevaren. Anna Jacobapolder, Kamperland, Zierikzee, Perkpolder, je moest kaartjes kopen om er te komen. We waren het gewoon. Om nou te zeggen dat we zeebenen

hadden, gaat te ver. Maar de veerboten maakten deel uit van ons Zeeuwse leven. Je moest er altijd wachten. Voor de boot aanlegde en je aan boord kon, tijdens de oversteek. Een kwartier, twintig minuten, zelden meer dan een half uur, dan had je weer vaste grond onder de voeten. Net tijd genoeg om de laatste nieuwtjes uit te wisselen, een kop koffie te drinken en de spiegeling van het water te koesteren. Wie regelmatig de Westerschelde overstak, herinnert zich de onvolprezen snert met stukjes spek en rookworst.

Sinds een jaar of twintig, dertig, veertig gaat het allemaal vlotter, efficiënter. Met de dammen, stormvloedkeringen en bruggen zijn alle overkanten onder handbereik gekomen. Onder handbereik, maar of dat ook dichterbij is? De tunnel tussen Ellewoutsdijk en Terneuzen was in 2003 de klap op de vuurpijl, sindsdien hoeven we ook tussen Zeeuws-Vlaanderen en de rest

van Zeeland niet meer scheep te gaan.

Geen snert

Het kan overigens nog wel. Tussen Vlissingen en Breskens varen de 'fietsvoetveren'. Berucht ondertussen, ze lijken vaker uit dan in de vaart te liggen. En ze zijn in niks te vergelijken met de oude prinsessenboten en latere dubbeldekkers. Er is geen snert te koop. En de stoelen zijn zo opgesteld dat je met z'n allen uitzicht hebt op een blinde wand. Voor wie de Irene, Beatrix, Juliana en Johan Friso heeft gekend, zijn de bootjes van nu slappe aftreksels zonder romantiek of avontuur.

We stappen nog een keer aan boord van de Irene, hangen over de reling. Er drijven kwallen. Ze deinen mee op de boeggolven als het schip zich losmaakt van de steiger.

Veel lees- en kijkplezier en behouden vaart met deze nieuwe Zeeuws Weerzien.

Beste lezers,

Wat een leuke reacties stuurde u ons naar aanleiding van het afgelopen decembern timer. De ijzige winter van '63 bracht heel wat herinneringen naar boven! Met veel plezier beginnen wij aan de tweede jaargang van Zeeuws Weerzien. Samen met u hopen wij nog veel verhalen over voorbije tijden bijeen te brengen. Het volgende nummer, dat uitkomt in juni, zal in het teken staan van **winkelen in Zeeland**. Herinneringen aan een tijd waarin nog werd betaald met dubbeltjes en stuivers. Borrelt er een mooie herinnering bij u op aan de oude winkeltjes in uw dorp of stad? Laat het ons weten.

Dit nummer gaat over **varen tussen overkanten**. Leuk als u ons laat weten wat u allemaal hebt meegemaakt op het water. Blijf ons vooral schrijven via redactie@zeeuwsweerzien.nl of stuur een kaartje aan Stichting Zeeuws Weerzien, Postbus 33, 4350 AA VEERE.

De redactie

MONDIAL MOVERS
Vogel Verhuizingen

Woningontzuiming met zorg!

*Dat doen
ze ook!*

Wist u dat Mondial Vogel Verhuizingen ook zorgvuldige woningontzuimingen verzorgt voor ouderen, mindervaliden en hulp-behoevenden na hun verhuizing en voor nabestaanden na een overlijden?

- Leegruimen van woning of verzorgingskamer
- Alle werkzaamheden conform opleveringseisen
- Verwijderen vloerbedekking
- Tijdelijke opslag inventarisgoederen en/of persoonlijke spullen
- Afvoeren inventarisgoederen op milieuverantwoorde wijze
- Eindschoonmaak

0118-612669
info@vogel-verhuizingen.nl

Alzheimer Zeeland donateursmiddag

Vrijdag 24 april
aanvang 14:00

GOEDERENLOODS
Albert Plesmanweg 23
4462 GC GOES

**alzheimer
zeeland**

**Kom er samen met je man
of vrouw over praten
iedere betrokkene
is welkom**

met, onder meer

neuroloog dr. Esther Korf
Theatergroep De Jochies

Gelegenheid om vragen te stellen

aanmelden via:

zeeland@alzheimer-nederland.nl

Janny uit Goes weet dat zij aan dementie lijdt: "Je raakt een hoop vrienden en kennissen kwijt..."

**Een bijzonder
afscheid...**

Lenny Adriaanse, Michiel Adriaanse, Guido Poesiat,
Adrienne Klein en Gerrit Klein

Bel bij overlijden
0118 - 41 27 60

**Een afscheid met een goed
gevoel voor alle mensen op Walcheren**

Als u het wilt zoals vroeger maar ook als
u het liever wat eigentijds heeft.

Monuta Adrienne Klein

T 0118 - 41 27 60

E aklein@monuta.nl

I www.monutaadrienneklein.nl

Uitvaartcentrum De Voorzorg
Industrieweg 20, 4382 NA Vlissingen

Uitvaartcentrum Adagio
Buitenhovelaan 1, 4337 HJ Middelburg

Monuta
Adrienne Klein
De steun bij ieder afscheid.

**Goede zorg
begint met
een verhaal**

*Wilt u verhalen lezen van onze cliënten
en medewerkers? Kijk op www.svrz.nl*

 zorgt in zeeland
SVRZ

T. 0900-7879777 | zorglijn@svrz.nl | www.svrz.nl

Kijk uit naar
de volgende
editie

Zeeuws Weerzien verschijnt in maart, juni, september en december. Van alle eerder verschenen edities kunt u, zo lang de voorraad strekt, een gratis exemplaar ophalen bij 'Het Zeeuws Kado', Kreukelmarkt 12 in Goes (geopend op dinsdag en op donderdag t/m zaterdag van 11.00-17.00) en bij het Zeeuws Archief, Hofplein 16 in Middelburg (geopend op dinsdag t/m vrijdag 10.00-17.00).

Colofon

Zeeuws Weerzien is een gratis krant vol verhalen over het Zeeland van de vorige eeuw. Om zelf te lezen, of als aansporing om samen met anderen herinneringen op te halen. De krant verschijnt 4x per jaar in een oplage van 50.000 exemplaren en wordt verspreid in heel Zeeland: in de vestigingen van Bibliotheek Zeeland, zorg- en welzijnsinstellingen, gemeente- huizen, wachtkamers van huisartsen en fysiotherapeuten, musea, boekhandels en bij diverse lokale ondernemers. Een overzicht van distributiepunten, alsmede een digitale versie van de krant, treft u op onze website. De krant komt tot stand dankzij de inzet van een groot aantal vrijwilligers en i.s.m. Stichting Feest van Herkenning, die bijeenkomsten organiseert waarbij het delen van herinneringen centraal staat.

Uitgever

Stichting Zeeuws Weerzien
Voorzitter Frans van de Velde
Postbus 33, 4350 AA Veere
www.zeeuwsweerzien.nl
secretariaat@zeeuwsweerzien.nl

Eindredactie

Jan van Damme

Redactie

Peter Blom, Zeeuws Archief
Johan Francke, ZB| Planbureau
en Bibliotheek van Zeeland

Vormgeving

Leo Minnaard
Ramon de Nennie, decreet

Druk en advertentieverkoop

Meulenberg Media, Patrick Joossens
verkoop@meulenberg.nl

Coördinatie

Hanneke de Vroe, Zeeuws Weerzien
redactie@zeeuwsweerzien.nl

Bij het samenstellen van deze krant is met zorg getracht alle rechthebbenden m.b.t. beeld- en archiefmateriaal te achterhalen. Mochten personen of instanties desondanks van mening zijn dat (foto)rechten zijn geschonden, dan kunnen zij zich wenden tot de redactie via redactie@zeeuwsweerzien.nl

Deze editie is mede mogelijk gemaakt door

VSBfonds,
iedereen doet mee

Monuta Helpt

Verdwenen beroepen... de veerman

Schipper mag ik overvaren?

door: Johan Francke

Schipper Kees Noordhoek op de Katsplaat, verzorgde de veerdienst tussen Kats en Katseveer | Foto: Jaqueline Midavaine, 1961, ZB, Beeldbank Zeeland, recordnr. 91061.

Drs. P. bezong het beroep in zijn lied Veerpont (heen en

weer): 'De oever waar we niet zijn noemen wij de overkant.

Die wordt dan deze kant zodra we daar zijn aanbeland.'

De meeste lezers zullen op het schoolplein van de lagere school nog wel eens gezongen hebben: 'Schipper mag ik overvaren, ja of nee? Moet ik dan ook tol betalen, ja of nee?' Bij het spelletje overloper, dat hierbij hoorde, bepaalde de 'schipper' die de anderen moest tikken vervolgens hoe er overgestoken moest worden. Mochten er nog kinderen zijn die dit spel nu nog spelen, dan zal het beroep van veerman hen in ieder geval nog weinig zeggen. De kleine overzetveren zijn, behoudens de bootjes die alleen in het toeristenseizoen varen, inmiddels verdwenen en vervangen door grotere schepen, bruggen of snelle wegverbindingen. Toen Zeeland nog een eilandenrijk was deden heel wat veermannen hun werk in de provincie, tot in de jaren zestig. Onder veerman wordt hier verstaan een beurtschipper, maar ook wel zijn schip of iemand die met een pont of schouw mensen overzet. Dat gaat niet over de kapitein van het veer Vlissingen-Breskens of Kruiningen-Perkpolder, maar over iemand die in zijn eentje een veerdienst onderhoudt. Die vaart ook niet met een schip, maar met een boot, die steeds dezelfde overkanten aandoet.

Bargeboot

Zelfs tussen de steden Vlissingen en Middelburg werd met de Bargeboot rond 1890 nog een veerdienst onderhouden over het Kanaal door Walcheren, net als tussen vele andere plaatsen in Zeeland. Tot na de oorlog waren er bijvoorbeeld veerdiensten tussen Oud- en Nieuw-Vossemeer, St. Annaland - Bruinisse, Anna-Jacobapolder - Zijpe, Katseveer - Kats, Zierikzee - Colijnsplaat, Stavenisse - Ouwerkerk, Wolphaartsdijk - Kortgene en Gorishoek-Yerseke, om er enkele te noemen. Die veerdiensten waren aanvankelijk eenvoudige houten bootjes, zoals die van de Arnemuidse veerman J. la Soe die voor de oorlog de visleursters uit het dorp over de Arne bracht, zodat ze naar de Middelburgse markt konden. Later werden dit grotere gemotoriseerde vaartuigen waarmee ook een of enkele auto's meegenomen konden worden, want de veren waren er niet alleen voor personen, maar ook voor goederen en diensten. Veerman J.C. Boomsluit, onderhield rond 1960 de veerdienst Stavenisse - Hoek van Ouwerkerk voor voetgangers, rijwielen en motorrijwielen. Destijds de kortste verbinding tussen Tholen en Schouwen-

Duiveland. Veerman Kees Noordhoek nam in 1948 de veerdienst Katseveer-Kats over van Jaap van Wieringen. De daar gebruikte vijf ton zware en veertien meter lange motorboot Katsplaat was afkomstig van de Rotterdamse Droogdok Maatschappij. Zijn zoon Cor was de laatste veerman op deze veerdienst, die opgeheven werd bij de opening van de Zandkreekdijk.

Vader op zoon

De functie van veerman ging, zoals dat bij andere beroepen ook gebeurde, soms over van vader op zoon. Ook schipper Herman Berrevoets nam het stokje nog begin jaren zestig over van zijn vader Jacob. Beiden onderhielden de veerdienst tussen Zierikzee en Colijnsplaat. Schipper Gerard M. Larooy was eind jaren vijftig zelfs de zoveelste telg in het bedrijf van zijn familie dat het veer Gorishoek-Yerseke sinds 1792 onderhield. Nog in september 1959 verhuisde hij naar Scherpenisse om daar de veerdienst met De Zeemeeuw en de Wuta (Wacht Uw Tijd Af) in de drie zomermaanden te onderhouden. Dit veer werd in 1962 opgeheven. Heel wat Zeeuwse veermannen ontleenden aan hun beroep ook hun bijnaam. In 1889 begon veerman Quist het overzetveer tussen Duiveland en Nieuw-Vossemeer. Hij zou dit een kwarteeuw volhouden. Met grote welwillendheid hielp hij zijn klanten door ijsgang en ruw weer het water over. Hij werd

bijgestaan door de bekender geworden 'Piet de Veerman,' die tussen 1878 en 1914 actief was als veerman. Deze man - type ruwe bolster, blanke pit - stond bekend om zijn eeuwige gemopper, maar was toch altijd op zijn post en bereid mensen over te zetten. Waarschijnlijk stonden de meeste veermannen onder de bijnaam Piet de Veerman bekend, want ook Piet van de Bogaard deed rond 1935 onder die naam zijn werk op de veerdienst tussen St. Annaland en Bruinisse. In 1920 stopte veerman P. Overbeeke met het overzetten van mensen in Oud-Vossemeer. Ook hij stond bekend als Piet de Veerman.

Haventje de Val

De meeste veermannen staakten hun beroep in de jaren zestig. Zeeland was met wegverbindingen grotendeels ontsloten. Toch werd nog in 1959 aan het haventje de Val een nieuw wachtlokaal gebouwd voor de veerdienst Zierikzee-Kats. Amper zes jaar later zou de Oosterscheldebrug er liggen. Die trok meteen zoveel gebruikers dat het wachtlokaal in functie bleef als restaurant met terras met uitzicht over de Oosterschelde, en die functie heeft het gebouw nog steeds, waarmee het een herinnering is geworden aan verdwenen veerdiensten en veermannen.

Bronnen: ZB, Krantenbank Zeeland (Zierikzeesche Nieuwsbode, 27 maart 1914 en Iersesche en Thoolsche Courant, 20 maart 1920), en Beeldbank Zeeland.

De pont hoorde bij het leven van alledag

Als Zeeuws-Vlaming ben je wat geïsoleerd van de rest van Nederland.

Wij groeiden dan ook op met ‘de boot’ die ons naar ‘d’overkant’

bracht, de pont hoorde dus bij het leven van alledag.

Veerboot de koningin Wilhelmina | Foto: Peter Nicolai, 1955.

door: Margreeth Ernens

Vlakbij de binnenstad van Terneuzen ligt de oude Veerhaven, waar de steiger van de pont Terneuzen-Hoedekenskerke nog steeds is te vinden. Mijn vader, die bloemist was, bestelde ’s avonds een nieuwe lading verse bloemen bij de kweker, die ze dan naar Hoedekenskerke vervoerde. Met het eerste pontje werden ze in grote dozen overgezet, zodat hij ze ’s ochtends op kon halen. In de vakanties trokken we er vaak met

onze fietsen op uit: we namen brood mee en gingen met het pontje naar Hoedekenskerke om er een dagje te fietsen door de Zak van Zuid-Beveland. Voor nog geen gulden waren we een hele dag zoet en zoek. De hoorn van dat pontje was trouwens in heel de binnenstad goed te horen als ‘de boot’ kwam of ging. Het was wel een typisch pontje: de paar auto’s die er op konden moesten aan de zijkant het dek oprijden. En als de bestuurder niet nauwkeurig genoeg naar de zin van de bootlieden had geparkeerd, werd de auto gewoon even opgetild en beter neergezet.

Door schippers werd altijd met ontzag gekeken hoe dat bootje keurig op tijd Terneuzen binnenliep. Er loopt daar voor de haven een gevaarlijke neer en schepen met minder motorvermogen wachtten vaak op beter tij.

Als we naar familie op Walcheren gingen, namen we natuurlijk het veer Vlissingen-Breskens. Die dienst werd in de vroege jaren zestig onderhouden door de prinsessenboten, enkeldekkers met de namen Beatrix, Irene en Margriet. Die boten waren stukken groter dan de

zijladers Willem 1 en Oosterschelde op ‘onze’ veerdienst vanaf Terneuzen. De boot naar Breskens had ook een grote lounge-ruimte, waar je behalve koffie ook de beroemde erwtensoep en kroketjes kon kopen. Later werden daar dubbeldekkers ingezet, en als je boven bij de reling stond was het water van de Westerschelde wel een heel eind beneden ons. Toen ik later in Vlissingen woonde, en we van vakantie terugkwamen, was het altijd fijn om het laatste stukje van de reis met de boot te doen. Bijna thuis en heerlijk varen over de Westerschelde.

Wiebelige loopplanken naar de salon

door: Mieke van der Jagt

Passagiers op de veerboot Vlissingen-Breskens | Foto: ZB Beeldbank Zeeland, 1970, recordnr. 44306.

Veerboot Prins Bernhard op de Westerschelde | Foto: collectie Steketee, ZB Beeldbank Zeeland, 1954, recordnr. 119643.

Begin jaren 80 was het; de tijd dat de VUT in zwang kwam. Daarvan maakten ook de werknemers van de PSD maar al te graag gebruik. Velen van hen waren hun loopbaan in de koopvaardij begonnen of bij de marine, maar voor mannen die een gezin wilden stichten en er ook nog van wilden genieten, hield de veerdienst een mooi midden tussen aan boord en aan de wal.

De jongens die na de oorlog het ruime sop hadden gekozen, namen begin jaren tachtig afscheid als kapitein of werktuigkundige van de PSD. De dienst was daartoe bijzonder goed ingericht. In Kruiningen lag de Prins Bernhard afgemeerd voor als een van de andere boten uitviel. In Vlissingen hadden ze daarvoor de Juliana. Maar beide boten waren vooral geschikt als

salons voor afscheidsbijeenkomsten.

Vlootvoogd

Als PZC-verslaggevers moesten we die bijeenkomsten bijwonen. Journalistiek viel er weinig eer aan te behalen want steeds gebeurde hetzelfde: directeur D. Oostinga van de PSD sprak een vriendelijk dankwoord, gedeputeerde J. Hoekstra - de

‘vlootvoogd’ - deed dat ook en er waren bloemen voor de echtgenotes. Toch was het bepaald geen straf om een PSD-afcheid te verslaan want het was altijd bijzonder gezellig.

Wonderlijk dat nooit iemand van de wiebelige loopplanken is gevallen. Die waren neergelegd zodat je direct de salon in kon lopen, waar de steward de

glaasjes voortdurend vol hield. Eén keer viel er iets bijzonders te melden. De vlootvoogd zei tussen neus en lippen door dat het toch wel tijd werd voor een vaste oeververbinding; er konden zoveel enge dingen gebeuren op die drukke Westerschelde. Het duurde meer dan twintig jaar maar het was het einde van de vlootvoogd. Want één boot is geen vloot.

Van Mulken, ja die van de PSD

Jules van Mulken in de verkeertoren in Breskens.

Jules van Mulken heeft het druk. De verhuizing nadert snel.

Een statig pand aan de Markt in Groede wordt verruild voor een gerieflijke bungalow in het Heem in Breskens.

Van daaruit kun je het fietsvoetveer bijna zien. | door: Peter Verdurmen

Jules van Mulken, geboren in Groede, opgegroeid in Breskens en later terug verhuisd naar Groede, heeft op het veerterrein heel wat voetstappen liggen. Net zoals z'n vader, August van Mulken, z'n drie broers August junior, Tonnie en Adrie en z'n zoon Onno. Allen werkten bij de Provinciale Stoombootdiensten in Zeeland.

Het van 'vader op zonen' verhaal begint bij pa August. Hij was lierdraaier in de oude veerhaven in het vissersdorp. De pont werd langzaam binnengetrokken zodat de passagiers aan het afmeren geen blauwe plekken overhielden. In het jaar 1958 werd buiten het dorp een nieuwe veerhaven, geschikt voor dubbeldekkers, in gebruik genomen. De schepen waren uitgerust met boegschroeven. Jules: „Toch ging het nog wel eens mis, de stroming kan heel verraderlijk zijn.”

Je kon opklimmen bij de PSD maar het was geen bedrijf voor bliksemcarrières, vertelt Jules, die midden jaren tachtig voor het eerst het uniform

aantrok. Hij werd aangesteld als kaartverkoper. „Ik begon als aflosser wat betekende dat je kon worden ingezet op alle aanlegplaatsen. Was de leiding tevreden, kreeg je een vaste standplaats, in mijn geval Breskens.”

Z'n volgende carrièrestap was terreinopzichter. Jules denkt met weemoed terug aan die jaren. „Je was altijd buiten. Het leukst was het directe contact met de mensen. Het was veel lachen, maar soms moest je ook streng zijn.” Later belandde Jules in de verkeertoren als assistent-agent.

In 2003 trok de Provincie de stekker uit de PSD. Voor Jules betekende het einde carrière. Hij kon gebruik maken van een aantrekkelijke wachtgeldregeling zonder sollicitatieplicht. Op zaterdag 15 maart 2003 was de allerlaatste afvaart. Jules van Mulken organiseerde samen met Pol van de Vijver, de bekende dierenarts uit IJzendijke, in Breskens een dag vol activiteiten. Een afscheid met een lach en een traan.

Niet meer dan een grote sloep

door: Albert Kort

De (voet)veerdienst tussen Colijnsplaat en Zierikzee kende vanaf 1929 een geregelde afvaart. Na de Ramp beperkte het veer zich tot incidentele diensten en uitsluitend tot de zomermaanden. Tot 1960 heeft het bestaan. De 86-jarige Janna de Vlieger is in Kerkwerpe geboren en verhuisde in 1960 naar Zuid-Beveland. Daar woont ze inmiddels zestig jaar.

In haar herinnering was de veerboot tussen Zierikzee en Colijnsplaat niet meer dan een grote sloep en bood aan hooguit vijftientig voetpassagiers plaats. Een kajuit, aan dek een bankje en enige ruimte om de fiets te stallen, en dat was het wel zo'n beetje. Het veer tussen Zierikzee en Colijnsplaat dat alleen in de zomer ging, stelde niet veel voor.

Op de vlucht voor het water

De herinnering eraan van Janna de Vlieger staat groten-deels in het teken van de Ramp die zij als meisje van twintig heeft meegemaakt. Geboeid kijk ik in Janna's fotoalbum en luister ik naar de avonturen die ze in die bewogen februaridagen beleefde. Gedwongen op de vlucht voor het water probeert het gezin een veilig heenkomen te zoeken in Zierikzee, waar Janna's oma woont. Baggerend door het water weet zij, samen met haar ouders, twee broers en een zus, het dorp te bereiken om daar urenlang op een taxi te moeten wachten die hen naar Zierikzee brengt. Daar aangekomen vinden ze voorlopig onderdak bij oma en wachten ze vier dagen lang op de boot naar Colijnsplaat. Het weinige eten dat ze dagelijks krijgen voorgeschoteld bestaat uit gekookte krotten. Als ze uiteindelijk te horen krijgen dat er een bootje in de haven klaar ligt voor vertrek, is de opluchting dan ook groot.

Janna weet het nog alsof het pas gisteren is gebeurd: „We vertrokken met de familie naar de haven in Zierikzee. Een ledikant was meegenomen waar al onze bagage op was gestapeld. We waren met zijn zeventienen. Ik weet niet meer precies hoe lang de overtocht heeft geduurd, maar het leek wel een eeuwigheid en we gingen door een hel. Enorm hoge golven en gillende kinderen. We waren doodsbenaamd en zongen ons moed in met liedjes als 'Veilig in Jezus' armen'. Godzijdank wisten we de haven van Colijnsplaat veilig te bereiken.” In het dorp vinden ze bij een tante aan de Hazelaarstraat een tijdelijk onderkomen.

En altijd was het feest aan boord

◀ Wachten op de boot naar Engeland, de paspoorten in onze handen, Margreeth is de tweede van rechts.

door: Margreeth Ernens

In 1974 kwam er vanaf Vlissingen een veerdienst van de Olau-Line naar het Engelse Sheerness. Met z'n zessen namen we als tieners de kans waar en gingen voor een prikkel met deze luxe cruiseboot naar Engeland voor een fietsvakantie. We namen de nachtboot, en zouden slapen op stapelbedjes in van die cabines. Er waren ook veel Britten aan boord, die, niet gewend aan het Nederlandse alcoholpercentage van het bier, al gauw al feestend ladderzat werden. Van slapen kwam niet veel die nacht, omdat ze maar door bleven

feesten. Toen ik een paar jaar later een poosje in Londen woonde, nam ik geregeld een 48 uren-ticket om even naar huis te gaan: heen en weer voor de prijs van een enkeltje. En altijd was het feest aan boord van de Olau-schepen Hollandia, Britannia en Kent, met live-optredens, een casino en een danszaal.

Uitgedanst

Nadat de Olau-Line in 1994 vertrok uit Vlissingen, kwam de Sally-Line, die de lijn Vlissingen-Ramsgate onderhield. Dat was eigenlijk een vrachtdienst, maar de schepen konden ook passagiers meenemen, al was er geen

luxe danstent of casino aan boord. Dat hebben we ook een keer gedaan. Toen we 's nachts in ons bed kropen, bleken de lakens er wel heel typisch uit te zien: overal zaten rafelige gaten ter grootte van een gulden, het leek alsof iemand er met een hagelgeweer op had geschoten... Maar er was geen purser die ons aan beter beddengoed kon helpen, dus we namen het maar voor lief. Ook dat is nu allang verleden tijd. Tegenwoordig rijd je door de Westerscheldetunnel naar 'd'overkant' en ga je met de Chunnel per trein naar Londen, maar die ritten kunnen eigenlijk niet tippen aan die heerlijke tochtjes met 'de boot'.

De bôôt lôôpt af

column: Rinus Willemsen

Rinus Willemsen uit Biervliet is een van de streektaal-specialisten in Zeeland. Speciaal voor deze krant klimt hij in de pen.

Stomverbaasd waoren wudder. Dao vloog 'n moeder in d'r pyamao de voorste salon binnen. Recht op d'r dochter af. 't Meissen was d'r brôôd voo tussen de middag vergeten.

Me waoren net de bôôt in Bresjes opgegaon, die morgen. 't Was kwart over zevene en dat was altied een drukke bôôt. Vee wêrkvolk van De Schelde en schoolgasten. Ieder zat op z'n vaste plekke. 'n Paor mannen uut Sluus die nie altied van de vroegste waoren, stappende binnen. Nêe, wudder zaoten altied 'êl van voren. Dao wier nie gerôôkt. Dao was 't ook altied nie zô druk. „Me zonnen zô vertrekken”, zegt m'n maot die tegenover me op

een stoel zit. 't Is eigenlijk ziin stoel, want ik ikke zit altied op de banke. En dan stuuft t'r anêes een vrouwe binnen. D'r pyamaobroek is goed te zien onder d'r jas. Groen mee roze blommetjes. Mee 'n pakje in d'r 'and vliegt ze recht op d'r dochter af en geeft 'eur d'r brôôd. Tiid voor 'n woord of een kus is t'r nie bie. Vlugger dan ze kwam was ze verdwenen. 't Meisje legt het pakje mechanisch op het taofeltje voor d'r en gaot rustig deu mee kletsen. Bleuzen? Belnêe. Niks van dat alles.

Dan begint de bôôt te trillen. „Me gaon”, zegt m'n buurman en pakt z'n krante. 'n Paor schooljongers 'aolen udder boeken uut

udder schooltas. Nog even udder 'uuswêrk overkieken. Soms schriefft dat kleine vintje mee z'n blauw jasje nog 'n paor antwoorden in z'n schrift. Zeker omdat de juffrouw van wiskunde 'em nie zou trapperen omdat ie z'n sommen nie gemaakt 'eit?

Vuuf daogen in de weke vaoren me ielken dag op dit ure nao Vlissiengen. Fiets pakken uut de fietsenstal bie 't station en roef, nao 't wêrk. En tegen vuufen wee terug. Op 'n kêêr was ik 's avonds wa laote en reej ik mee m'n fiets de bôôt op. 't Was zeumer. Ik was verlaot en ik docht bie m'n eihen: „Joengen, noe kan je toch in die twintig minuten wel 'n kêêr je

band lappen?” Want twêê, drie kêêr in de weke moste kik m'n voorband oppompen. Bie de matrôzen 'n immertje waoter gelêend en ik an de slag. Net op tiid toen me in Bresjes binnenliepen, was 't kerweitje gelapt. Waoter teruggebracht en m'n fiets in de stallieng op Bresjes gezet. 't Was nog licht, tegen 'alf elve. Fiets op slot gezet en an de kettieng en vèder naor 'uus. Op Schoondieke stoengen nog wat joenge gasten bie 't frietkraom. Ze keken even nao de strôôm auto's en de bus die verbie reejen.

„De bôôt lôôpt af”, zei t'r êne. 'k Trap 't af.” 't Vintje pakkende z'n fiets en reej naor 'uus. Toen ik de volgende morgen m'n fiets wou

op'aolen, lag allêene nog 'n deugknijpte blauwe fietsstap naost de paole. Dan stao je toch even te kieken 'ôôr. 'Oe is zô iets bie ons noe mogelijk?, docht ik bie m'n eigen. 't Was maor 'n ouwe fiets, mao 'k was er op dat ôgenblik toch lelijk mee ontrieft. Da be-gruup je zeker wel?

De leste vaort? Jao, da zat ik ook op. 'k Staon zelfs nog op de foto, dien den anderen dag in de krante stoeng. Toen docht ik nog: jammer, altied gezellig, je zag nog 's dees en gene en je kon altied zaaken doen of 'n praotje maoken. Mao, die bôôt was natuurlijk toch middeleeuws ee. Net as de trekschuute van vroeger. Uut den tiid.

Veermannen met petten

Petten hadden ze allemaal. Stormvast en onvervaard.

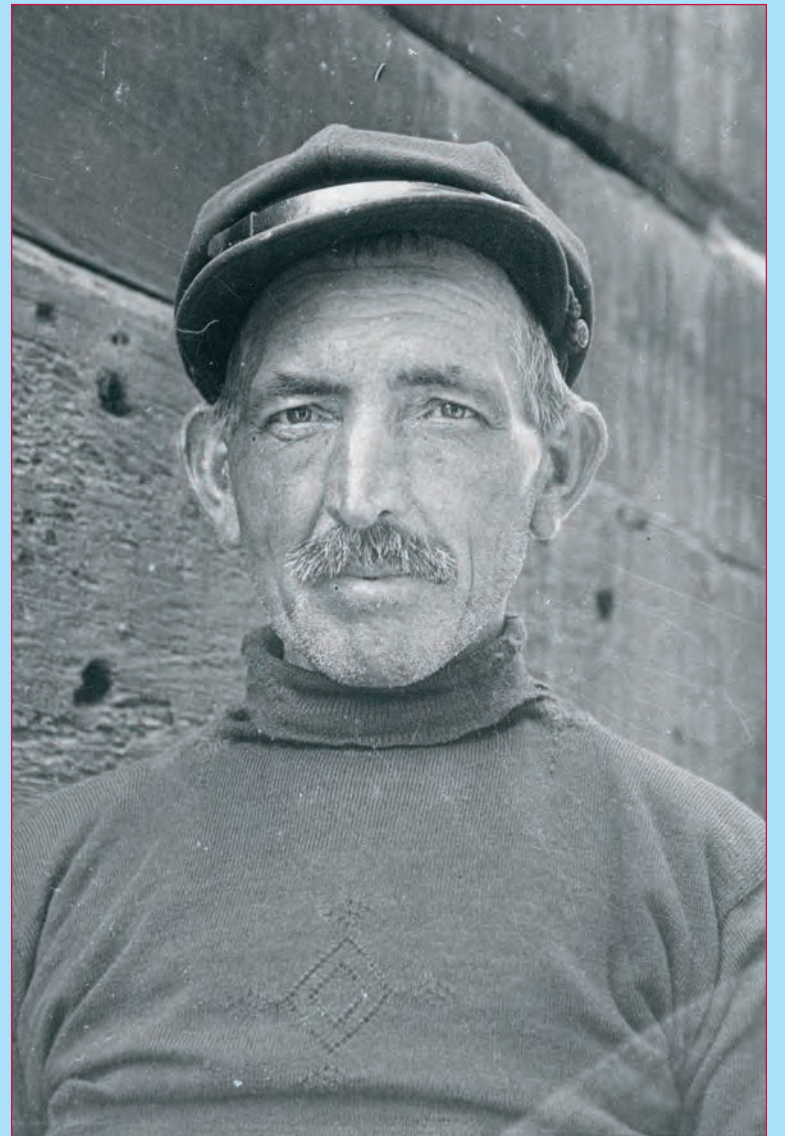
door: Jan van Damme

In een provincie van overkanten waren de veermannen lange tijden de verbindende schakels. Op hen moesten we bouwen, anders kwam de andere oever nooit in zicht. Voor twee

cent de Arne over, een vetpot zal het niet geweest zijn voor de roeiende veerman. Vertrouwen, daar draaide het om. En als Den Haag niet wilde mee bewegen, dan wisten we ze te vinden: vrije ferry anders rebellie.

Passagiers aan boord van de veerboot prinses Irene | Foto: C. Kotvis, 1965 ZB, Beeldbank Zeeland, recordnr. 11567.

Veerman Piet van de Bogaard voer rond 1935 tussen St. Annaland en Bruinisse. | foto: onbekende fotograaf, ZB, Beeldbank Zeeland, recordnrs. 31063.

Kortgene-Wolphaartsdijk; veerboot Zandkreek die sinds 1952 overcompleet was doet dienst op Zierikzee-Katseveer, hier ligt hij aan de pontonsteiger in de veerhaven De Val | foto: A.P. Maas, herkomst: Prov. Planologische Dienst, 25 mei 1960, ZB, Beeldbank Zeeland, recordnr. 94338.

◀ De Vlissingse veerman Siegers werd rond 1920 vastgelegd | foto: M. v.d. Weele, ZB, Beeldbank Zeeland, recordnr. 129346.

Veerman J. la Soe zette voor twee cent de visleurster van Arнемuiden over de Arne | Prentbriefkaart, ca. 1930, D.B.M., ZB, Beeldbank Zeeland, recordnr: 22793.

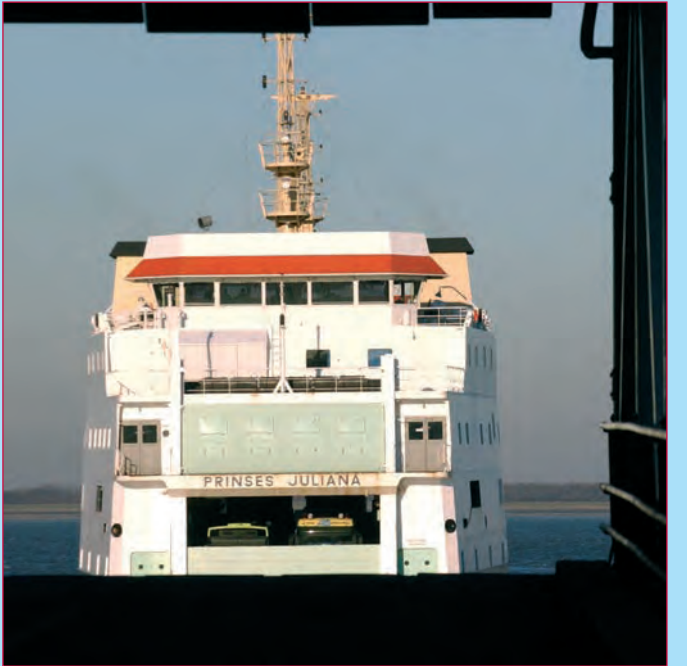
Koningin Beatrix in zwaar weer, 2000 | Foto: Peter Nicolai.

Demonstratie op het Binnenhof in Den Haag tegen de verhoging van de veertarieven en voor vrije veren, 13 juni 1958 | Fotograaf onbekend, ZB, Beeldbank Zeeland, recordnr: 44607.

Wachten op de pont bij Perkpolder | Foto: Camille Schelstraete.

Prinses Juliana legt aan in Perkpolder | Foto: Camille Schelstraete.

Midden op de Westerschelde

Annemieke de Schepper

door: Jan van Damme

In elk nummer van Zeeuws Weerzien plaatsen we een fragment uit een Zeeuws boek. Deze keer proeven we de sfeer van de vorig jaar verschenen roman 'De stille oorlog van mijn vader' van Annemieke de Schepper. We kiezen het fragment waarmee het verhaal begint: hoofdpersoon Anna steekt de Westerschelde over.

Wie het boek leest zal ontdekken dat het voor Anna niet zomaar een toeristisch tripje is. Ze duikt in de jeugd van haar vader - en van zichzelf - in Kloosterzande, Terhole en Biervliet. Annemieke de Schepper werd tijdens de winter van 1963 in Vlaardingingen geboren. Daar waren haar ouders vanuit Biervliet in 1955 komen wonen.

Vrijdag 11 februari 2000
Ik kijk naar beneden daar waar ik het water weet. Ook hier alleen grijze nevel. Schaduwen van lichamen bewegen zich op het dek om mij heen. Ik hoor alleen stemmen, de mensen die erbij horen zijn nauwelijks te onderscheiden. Af en toe doemt

er een gezicht uit de mist op. Die plotselinge nabijheid doet me schrikken. Dat ik maar een paar meter ver kan zien, maakt dat ik me nog onveiliger voel. Ik hou niet van ongevraagde intimiteiten.

De scheepshoorn loeit. Ik schrik. Vroeger speelde ik met vriendinnetjes dat we blind waren. Als we alleen het zwart van de binnenkant van onze ogen zagen, werden de geluiden indringender. Dat gaf me een aangenaam soort spanning. Nu wil ik alleen maar weten wat er om me heen gebeurt. Maar flarden mist maken het zicht over het stille water vrijwel onmogelijk.

Zover als ik kan, buig ik me over de reling. Ik zie niets dan de zijkant van de veerpont zelf en af en toe een witte schuimkop die door een spleet in de grijze muur van waterdamp heen breekt. Ik stap weer terug. Ik heb behoefte aan overzicht en controle. Dat heb ik van geen vreemde. Mijn vader had er tot in het obsessieve last van. Ik kan het iets beter bedwingen. Maar kritiekloze overgave was nooit mijn sterkste punt.

De boot schokt en maakt een raar geluid. Ik grijp de reling. De motoren ronken als een laatste sputtering tegen wat onvermijdelijk lijkt. Dan sterft het geluid weg. We liggen stil. Midden op de

Westerschelde. In een niemandsland van wit licht. Als ik me eraan kon overgeven, zou ik er het woord sereen aan geven. Maar dit vacuüm is verraderlijk. Net zo verraderlijk als de mist in mijn moeders hoofd. Die geeft haar soms een gevoel van vredigheid, maar doet haar net zo goed schrikken als iemand haar onverwacht nadert. Mist voelt veilig en onveilig tegelijk. Ik hou er niet van. Het beneemt me het zicht op de werkelijkheid.

(...)
Ik draai me om en heen naar de ijzeren trap. De zilte lucht en de waterige kou dringen door mijn te dunne jas. Met mijn armen wrijf ik een paar keer over mijn stijve schouders. Ook die verdomde pijnlijke gewrichten zijn een erfenis van mijn pa. Met de rug van mijn hand veeg ik een natte sliert haar uit mijn gezicht. Een klaaglijke toon van de scheepshoorn waarschuwt de niet zichtbare schepen om ons heen.

Bovenaan de trap loop ik het dek op. We zitten vast, zo veel is duidelijk. De grote klok boven de deur naar de kantine staat op 12 uur.

Fragment uit: *De stille oorlog van mijn vader* door Annemieke de Schepper, Uitgeverij Mare, 264 pagina's, 17,95 euro.

Met een penswinkeltje op de Prinses Irene

John Brosens werd in 1946 in Vlissingen geboren. Hij was onderwijzer en ontwikkelde zich tot een gekend jeugdboeken- en thrillerschrijver. Hij herinnert zich dat hij in 1962 snoep verkocht op de boot tussen Vlissingen en Breskens.

door: John Brosens

In de vakanties tijdens mijn middelbareschooltijd in Vlissingen had ik regelmatig vakantiebaantjes: terraskelner in Het Beursgebouw, liftboy in Britannia, ijsventer op de boulevard, bezorger op de fiets voor groenteboer Verhage in de Irislaan. Daar heb ik nooit spijt van gehad: veel geleerd, veel mensen leren kennen en het verdiende heel aardig – hoewel je het aantal uren beter niet kon tellen, natuurlijk.

Het meeste plezier beleefde ik met het baantje op de 'Breskensse Boot': een familielid tipte mij dat hofmeester Roelse iemand voor zijn 'penswinkeltje' zocht. Dat bleek een doos aan een riem te zijn, gevuld met repen chocolade, rollen pepermunt en drop, Italiano's, Marsen, Nutsen en postkaarten van de 'Prinses Irene'. Onder het autodek bevond zich een ongebruikte salon; in de pantry kon ik mijn eigen magazijntje inrichten.

Praatje aanknopen

De overtocht van Zeeuws-Vlaanderen naar Walcheren nam zo'n 20 minuten in beslag en twee keer per uur wandelde er een vers publiek over het dek. 20 minuten was niet alleen lang genoeg om lekker te verkopen, maar bood ook voldoende tijd om met deze en gene een praatje aan te knopen. Dat was een goede aanvulling op het

Engels en Frans dat ik op de mulo leerde. Op donderdagen en in de weekenden reden er volop touringcars vol scholieren en toeristen over de brug het autodek op: meestal op weg naar de markt in Middelburg. Met een meisje uit Lille, Marie-Jacqueline heette ze, heb ik adressen uitgewisseld en een tijdje gecorrespondeerd. Maar helaas, na een maand of drie gaf ze er de brui aan.

De fotoreportage is in 1962 gemaakt door Hans van Wijk, in die jaren een bekende straatfotograaf in Vlissingen. Achterop de foto's staat zijn stempel:

'H P VAN WIJK - Rep. Fotograaf
- Groenewoud 58 Vlissingen - Telefoon 3375.

Veldsla van de Stadstuin

Veldsla met forel en ei

Als het niet echt winter wil worden, blijft de veldsla er mooi bij staan op de koude grond en kan er de hele winter tot april van geoogst worden.

Wim Bouwens zorgde dit keer voor het recept, een van zijn favoriete salades met veldsla. Het recept is trouwens van zijn vrouw Janny.

Nodig

- Ei
- Veldsla, gewassen
- Gerookt forel, in klein stukjes
- Sjalotje of bosuitje, in ringetjes
- Kappertjes
- Olie
- Azijn
- Mierikswortel
- Zout en peper

Bereiding

- Kook het ei hard in ongeveer 8-10 minuten en laat het afkoelen.
- Doe de veldsla in een slakom en voeg daar de gerookte forel, sjalot of bosui en de kappertjes aan toe.
- Maak van olie en azijn een dressing en voeg daar naar smaak mierikswortel, zout en peper aan toe.
- Giet de dressing over de salade en garneer met plakjes ei.

Eet smakelijk

Stadstuin Goes is een echte ‘samentuin’: een flinke moestuin waar mensen bij elkaar komen om samen groente en fruit te telen. Het tuinieren gebeurt met oog voor natuurlijke processen en met respect voor plant en dier. Lezers van Zeeuws Weerzien krijgen een exclusief kijkje in de keuken.

Veldsla van grond naar bord. | Foto: Marjo Griep.

6| WOORDZOEKER ‘VEERDIENST

G T O O B R E E V G U R B E
N S N T H C O T R E V O D R
I E T M R O T S D E O L V O
L V R R V A A Y ÿ T E G A E
E E E A E L A K R H V B A R
R E D E V M I V C R R K R E
S R L S R U M S E E E E G E
T P O I F D R I S D N F E V
U L P U I E I K N I T G U T
U E K L T H E E T G N I L E
R I R S C N V N N A T G U O
M N E E S O A I T S I M E V
A W P E B K K A P I T E I N
N E G N I N I U R K E D ÿ R

© Louis Kesteloo

In het lettervierkant zitten onderstaande woorden verstopt (horizontaal, verticaal en diagonaal). Na het wegstrepen hiervan blijft een aantal niet-gebruikte letters over. Deze vormen, in de leesrichting, de oplossing.

brug	sluis	kapitein	veerplein
fuik	storm	stuurman	Kruiningen
getij	varen	vaargeul	Perkpolder
mist	vloed	veerboot	veerdienst
pech	reling	voetveer	uit de vaart
roer	kantine	overtocht	Vlissingen
ferry	bovendek	stremming	Westerschelde
rijdek	Breskens		

Puzzel mee en win een prijs

Stuur de oplossing van de puzzel inclusief uw adresgegevens vóór 25 mei naar puzzel@zeeuwsweerzien.nl of naar Postbus 33, 4350 AA Veere.

Onder de goede inzenders verloten wij drie boeken over een Zeeuws thema, ter beschikking gesteld door ZB|Planbureau en Bibliotheek van Zeeland. Als unieke hoofdprijs kunt u het boek ‘De laatste boot – Afscheid van de PSD’ van Jan Jansen en Peter Verdurmen winnen (ter beschikking gesteld door Uitgeverij Den Boer/De Ruiter). Een collectorsitem, dat niet meer in de boekhandel verkrijgbaar is. De makers van het boek komen het persoonlijk aan u overhandigen.

Prijswinnaars puzzel nummer 5

Ondanks een zelffout, waarvoor onze excuses, hebben velen van u de juiste oplossing van de vorige puzzel gevonden: Winter in Zeeland. Het boek ‘Het hart dier wereld’ is aan de volgende goede inzenders gestuurd: M. van Dongen, Brouwershaven; J. van Hekke, Yerseke; W. Michielsen, Hoek; Fam. Nijssse-Meertens, Oud-Sabbinge; P. Vuijk, Grijskerke.

De hoofdprijs, het boek ‘Winter in Zeeland’ van Jan Jansen en Peter Verdurmen, is gewonnen door E. de Deckere in Hulst. Wij nemen contact met u op voor de overhandiging.

Een blij winnares

Ze had al zo veel gepuzzeld. En nog nooit een prijs gewonnen. Maar nu, nu was het zo ver. Mevrouw H.W. van Beck-van Bree in SVRZ Buitenhof in Tholen was net 90 jaar geworden en had de oorlogspuzzel in het herfstnummer van vorig jaar zonder al te veel problemen goed weten op te lossen. Vele anderen deden dat ook. Maar het lot was mevrouw Van Beck-van Bree deze keer goed gezind, haar naam werd als prijswinnaar uit de grote stapel inzendingen getrokken. Ze won een mooie prijs: het prachtige boek Slag om de Schelde dat vorig jaar bij de herdenking van 75 jaar bevrijding werd gepresenteerd. Uitgever René van den Berge van Marberg Media kwam speciaal uit Bergschenhoek naar Tholen om het boek aan een gelukkige winnares te overhandigen. En wij van Zeeuws Weerzien waren er ook en maakten deze blij foto. Het was een gezellig feestje, met koffie en koek tijdens de middagsoos.

Mevr. H.W. van Beck - van Bree krijgt het boek ‘Slag om de Schelde’ overhandigd door uitgever René van den Berge van Marberg Media.

Foto: Hanneke de Vroe.

Hoeden, petten, mutsen, baretten

Oude vissersmannen in Yerseke | Foto: collectie Jankees Goud.

Ze zijn al lang uit het straatbeeld verdwenen: mannen met hoeden, petten, kalotjes, mutsen of baretten. Waar zijn ze toch gebleven?

Tot halverwege de vorige eeuw was het gebruikelijk om als man buiten een hoofddeksel te dragen. Aan het hoofddeksel dat iemand droeg kon je zien tot welke klasse iemand behoorde. Boeren droegen platte hoeden, burgers gleufhoeden en de arbeiders, werklui, vissers en schippers droegen petten, baretten, kalotjes of mutsjes.

Vissers, schippers en varensgezellen kon je niet alleen onderscheiden aan hun visserstrui of oliegoed, maar ook aan de traditionele schipperspet: de donkerblauwe of zwarte platte pet met het gevlochten randje en de harde klep, soms versierd met een ankertje. Kenmerkend was het leren zweetbandje aan de binnenkant, dat zorgde ervoor dat de pet ook bij zwaar weer op zee goed bleef zitten. De pet is met grote waarschijnlijkheid ooit afgeleid

van een pet die door militairen gedragen werd. Petten als deze - en ook de wollen visserstruien - werden door de mode ingelijfd: er was een periode dat ze zeer populair waren onder de rijkere bevolking.

Tegenwoordig zien we hooguit mannen met petjes - of als het heel koud is een muts, soms ook een gebreid vissersmutsje. Zo'n mutsje is kort, rond gebreid en komt tot boven de oren. Stichting Zeeuwse Vissersstruien ontwikkelde een patroon van zo'n mutsje aan de hand van een visserstrui uit Yerseke. Het patroon is te koop bij www.visserstruien.eu/webshop. Koopt u de wol bij Atelier Jaffari in Arnemuiden? Dan krijgt u het patroon er gratis bij.

ZEEUWSE VISSERSTRUÏEN

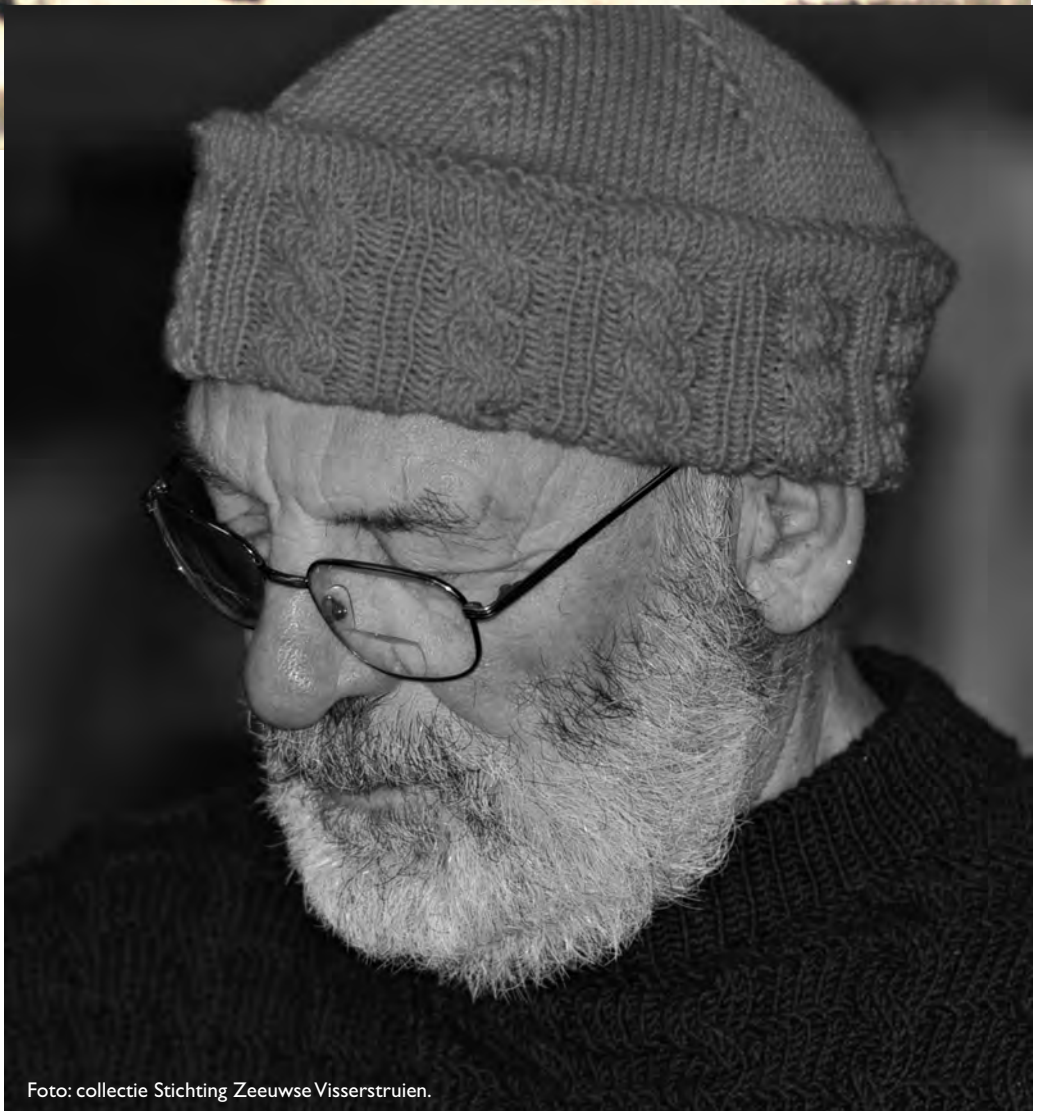

Foto: collectie Stichting Zeeuwse Visserstruien.

Wie betaalt de veerman?

- ramon

Van Kamperland naar Veere

Het veer tussen Kamperland en Veere heeft een respectabele ouderdom gekend. Het recht om personen over te zetten berustte vele jaren lang aan de Noord-Bevelandse kant onder de ambachtsheren van Campen en Soelekerke.

door: Allie Barth

De Zuidvliet. Foto onder: de Prinses Juliana.

An de Veerse kant was het rijkseigendom. Tot 1914 voer pachter C. Schippers met een hoogaars. Toen nam hij een motorbootje, Juliana, in gebruik. In 1924 kwam het onder de vlag van de PSD.

In Colijnsplaat leeft nog een man, inmiddels 95 jaar, die op het pontje heeft gevaren als matroos, maar als 't nodig was ook als stuurman of machinist. Hij woonde in 1949 in Veere en was zeeman van beroep. In dat jaar thuisgekomen, kwam zijn oom Meindert Minneboo bij hem op bezoek. Op Noord-Beveland stond deze man bekend als

'Meindert van het bootje'. Oom kwam met de vraag of neef op de veerboot wilde komen werken. Dat wilde hij wel. Hij verrichtte schoonmaakwerkzaamheden, verkocht kaartjes en zorgde voor aan- en afmeren.

Het was geen echte lijndienst. Er werd per dag slechts zes of zeven keer gevaren en er was ruimte om even terug te gaan naar de aanlegplaats voor iemand die letterlijk de boot net had gemist. In de winter maakte het bootje om 16.30 uur de laatste reis. Het moest dan in het donker heen en weer, speciaal voor de kinderen van het eiland die op Walcheren

naar school waren geweest. In de uren dat het bootje aan de kant lag, hield de bemanning zich in Veere bezig met vissen of wandelen naar het 'kotje' op de dijk, een soort praathuis.

's Nachts lag het scheepje aan de kaai, aldaar. In de strenge winter van 1956 heeft het een tijdje in het ijs vastgezet.

Na de oorlog was het met Pasen

en Hemelvaart vaak erg druk met het overzetten van fietsers. Dan werden veel kaartjes van 55 cent verkocht. De fooien werden door de bemanning gedeeld. Niet alleen personen werden vervoerd. Zo gingen bijvoorbeeld elke week staven ijs voor de slager in Kortgene mee naar Noord-Beveland. Leurders in ellegoed maakten ook gebruik van het veer, met allemaal hun eigen sterke verhalen. Maar met de aanleg van de Deltawerken werd het allemaal anders. In 1961 toen de Veerse Gatdam als verkeersweg in gebruik werd genomen, kwam er een eind aan de veerdienst.

En de boot deed 'tabak, tabak, tabak'

door: Willem Staat

Joke Westerweel van der Weele (81) uit Nieuw- en Sint Joosland kan zich het veer tussen haar geboortedorp Kortgene en Wolphaartsdijk nog levendig herinneren. Niet alleen de beelden maar ook het geluid. Dat klonk als 'tabak, tabak, tabak'.

„Het veer heette in de volksmond 't bootje. Iedereen op het dorp wist dat je dan het veer op Wolphaartsdijk bedoelde. In Kats was ook een veer, evenals in Kamperland en Colijnsplaat, maar die waren kleiner. Het bootje' van Kortgene was voor ons de toegang naar de wereld.

Een prachtig geluid

Het veer had ook leuke kanten. Wie jong waren en een vriend hadden, brachten die naar de laatste boot en vervolgens liep je gezamenlijk naar huis. De boot

droeg de toepasselijke naam Zandkreek. Je hoorde hem van ver aankomen. Hij produceerde een prachtig geluid, namelijk: 'tabak, tabak, tabak'. Toen het verkeer toenam werd 'ons bootje' te klein en kwam er een grotere, genaamd Noord-Beveland en weer later nog een grotere, de Zeeland. Ook 's nachts was de boot bemand, want het gebeurde nogal eens dat er dan bewoners naar het ziekenhuis moesten worden gebracht. Wanneer het 's winters stevig vroom en de Zandkreek (het water dus) onbevaarbaar was, kwam er een helikopter om zieken te vervoeren. Wij zaten dan veilig opgeborgen op ons eiland. Tot de watersnood kwam. Toen werd alles anders. En na de komst van de Zandkreekdijk werden we eiland af."

Joke Westerweel wijst op foto's van de boot in het boek 'Uitgebeeld verleden van Kortgene en Geersdijk'.

De auto moest via de zijkant aan boord

door: Albert Kort

De vroegste herinnering van Piet Hack (1950) uit Middelburg aan het veer Zierikzee-Katseveer dateert uit ongeveer 1960. Piet: „Aan het Luitje, midden in de stad, lag de veerboot. Het was een schip zoals we dat van foto’s en stripverhalen kenden, heel anders dan de veerbotten van Zijpe. Met de auto moest je er via de zijkant op. Nadat de auto op de boot stond, moest iedereen behalve de bestuurder de auto verlaten. Die moest dan zo nauw op de burens parkeren dat alleen hij de auto kon verlaten. Als je vroeg was, kon je het van een dek hoger allemaal zien.

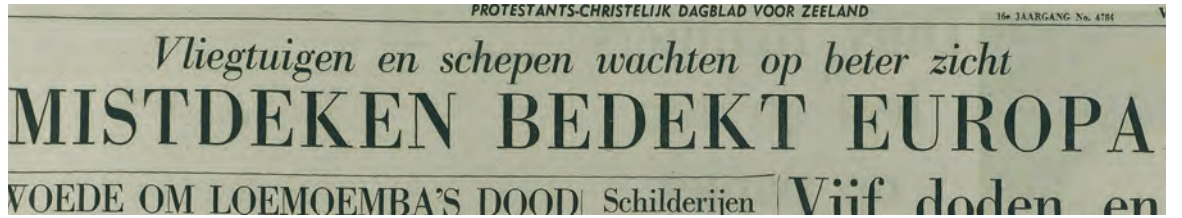
Voor kinderen interessant, want er werd geschreeuwd en soms gevloekt. Kortom, het was gezellig voor kinderen die op een dorp woonden waar nooit iets gebeurde. De enige herinnering die ik aan de kleine passagiersruimte heb is geen prettige. Ik had mijn glas chocolademelk omgestoten en het schoon-

maken was een hele klus omdat iedereen zo dicht op elkaar zat. Ik geloof dat ik me klein en onhandig voelde. Mijn oma gooide nog olie op het vuur door rond te bazuinen: ‘... in ieder kiest nae den Kwatta, ee.’ Fijn! Ik kende het woord niet, maar voelde wel haarfijn aan wat ermee werd bedoeld.

Een verblijf in de passagiersruimte was voor kinderen niet leuk: je zat in die volle ruimte waar het naar natte jassen rook, tussen de volwassenen die geanimeerd met elkaar praatten. Als kind zat je er voor spek en bonen bij, want we namen nooit iets leesbaars mee. Meestal waren we dus buiten te vinden, want de tocht over de Oosterschelde was voor kinderen wel een belevenis, al weet ik niet meer waarom. Waarschijnlijk was het de ruimte rondom die het hem deed. De boot zelf zag er spannend uit, met trappen, gangetjes en een paar kleine ruimtes. Toch was je er gauw uitgekeken want hij was maar klein.”

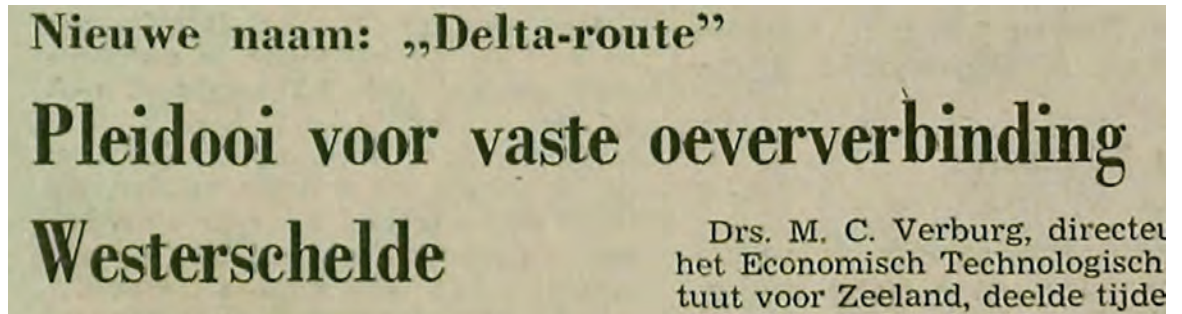
De Stem, 19 november 1983 | bron: ZB, krantenbank Zeeland.

Zeeuwsch Dagblad, 17 februari 1961 | bron: ZB, krantenbank Zeeland.

PZC, 31 maart 1982 | bron: ZB, krantenbank Zeeland.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 15 maart 1968 | bron: ZB, krantenbank Zeeland.

Wat weet u er nog van?

Wilt u reageren op een artikel uit deze krant? Stuur uw reactie naar redactie@zeeuwsweezien.nl. Wilt u niet dat uw naam in de krant wordt geplaatst, zet dit er dan duidelijk bij. Een greep uit de reacties op het vorige nummer:

• “Als ik aan de winter van 1963 denk dan leek daar geen eind aan te komen. Iedere dag na school naar buiten: schaatsen op de Veste in Goes, die bij ons voor de deur lag. Mijn eerste kunstschaatsen, met lederen schoenen, veel te groot natuurlijk, op de groei maar je hoefde niet meer steeds met je handen uit je handschoenen je veters vast te maken. Een ongekende luxe voor die tijd. Ik heb ze nog. Onderdoor de Stenenbrug, waar als het donker werd de lampjes gingen branden. Met een kartonnen doos van de Langendijk afroetsen: heerlijk! ’s Nachts deed mijn moeder ons toedekken met een extra deken. Het waren de bontjassen van Tante Will, die ons warm hielden.”

I. van Loo-Remijn

• “Ik weet het nog als de dag van gisteren, winter 1963: strenge vorst en meters, meters sneeuw. Daardoor kon ik vanaf Zoutelande niet naar de huishoudschool in Middelburg. De grote jongens van het dorp vaarden eind april nog op de ijsschotsen op de zee bij Zoutelande.”

K.L. de Rijke-Dommisse

• “Blij dat ik als Zeeuws-Vlaming, woonachtig in Roosendaal, toch nog een exemplaar van de krant kon bemachtigen in de bibliotheek in Hulst. De uitgave over de strenge winter van 1963 bracht weer veel mooie herinneringen naar boven. Verder hartelijk dank voor de andere nostalgische gebruiken, beroepen en gebeurtenissen, maar één ding wil ik toch nog eens herhalen, en het neigt misschien een beetje naar een chauvinistisch verlangen, maar ik vind dat in zo’n extra dikke uitgave Zeeuws-Vlaanderen als belangrijk deel van de provincie Zeeland te weinig zichtbaar is.”

M. Hayette

(Red: meneer Hayette dank voor uw trouwe post, uw opmerkingen ‘van over de grens’ nemen we ter harte!)

Geïnspireerd door het winterse thema, stuurden puzzelaars ons ook fraaie plaatjes ter begeleiding van hun oplossing, zoals de foto hieronder van Ton Elzerman en

hier boven van Addie Balthazar. Dank daarvoor!

• “Ja die winter van 1963... toen reden wij vanaf de Veerse kade met een auto over het Veerse meer naar Kamperland. Veere zag er heel bijzonder uit en we hadden veel vertier. Ijszeilen was een prachtig gezicht. Tot ver in maart bleven we sneeuw ruimen om vanaf de boerderij bij de weg te kunnen komen. De bakker bracht het brood tot aan de hoek van de Veerseweg en wij namen het met paard en wagen over om het in de buurt te verdelen.”

J. Breel

Mevrouw T. Goedhart schreef ons een lange brief over de

winter van 1963, waarin zij als 5-jarige kleuter met haar ouders en jongere broertje moest verhuizen naar een gezondere plek, omdat hun oude huis teveel vochtshade had opgelopen na de watersnoodramp.

“Toen we de sleutel kregen van het nieuwe huis zei mijn vader op zondag tegen ma: ik ga met de kinderwagen naar het huis. Er was veel sneeuw én ‘Floris’ op tv maar ik wilde toch mee met mijn vader. Mijn vader had zijn mooie klerenpakken waar hij heel precies op was in de kinderwagen gelegd. (...) Na twee routes op en neer braken de wielen. Wij vonden dat niet erg, gelijk dachten wij er aan nu een slee te hebben voor de sneeuw. Thuis gekomen na hard duwen stond de chocomelk klaar. Lekker hoor! Mijn vader blij dat de kleren nog veilig weggebracht waren en mijn moeder zei: ja ja, nee nee, zondagswerk is niet sterk!”

Verder lezen?

Kijk op www.zeeuwsweezien.nl voor nóg meer herinneringen. Zoals de column “Liefde maakt sneeuwblind” van Han Pluijmers. Over een ijzig avontuur dat hij als jongen van 18 beleefde op de weg van Middelburg naar Oudedorp. Hij is inmiddels 52 jaar getrouwd met het meisje dat hij toen ging opzoeken. Of het roerende verhaal van doktersdochter Anneke Boerwinkel, die vertelt over haar jeugd aan de Noordweg tussen Sint Laurens en buurtschap Brigdamme. Annemiek Buijs-Bakx laat ons meegenieten van haar prachtig besneeuwde hofstede in Stavenisse hieronder.

De grote horde kondigde zich al aan

Daan van der Wekken koestert zijn fascinatie voor pontjes

door: Ali Pankow

De geur van koffie en de smaak van erwtensoep in die kleine kombuis van het veer Anna Jacobapolder-Zijpe zal Daan van der Wekken (73) uit Zierikzee altijd bijblijven. Voor hem was als jochie van een jaar of acht die pont het echte begin van een reis 'de wijde wereld in', maar ook een baken van 'weer bijna thuis'.

Er krult een grote glimlach om zijn mond

bij de herinneringen aan de tochtjes die hij tijdens schoolvakanties mee mocht maken met zijn vader, die als vrachtrijder bij de Kon. Zeelandia werkte. „Bij Zijpe begon het pas echt. Dat gold ook voor de reis die ik destijds achter op de brommer, een BMW, met mijn oudste broer Henk maakte naar De Kuip in Rotterdam. Feyenoord speelde tegen GVA uit Groningen. Het werd 1-1. Een geweldige ervaring, maar die reis was afzien, urenlang op zo'n kussentje op de bagagedrager. Dan was je blij eindelijk

weer op de pont terug te staan.”

Afhankelijk van de veerdienst kwam Daan's vader 's avonds ergens tussen zeven uur en half tien thuis van zijn werk. „Daar kon mijn moeder met een gezin met zes kinderen natuurlijk geen rekening mee houden. Het was om half zes eten bij ons.” Bij mist lag deze RTM-veerdienst er al snel uit. „Dan was er als alternatief nog het voet-fietsveer van de gebroeders Maas uit Bruinisse. Zij bleven wat langer in de vaart. Maar ja, dan moest je wel de

volgende dag terug om je auto aan de andere kant op te halen.’

Met de groei van het toerisme kwamen er soms wachttijden van zes uur bij het veer. Daan citeert spontaan de regels die tekstdichter Ed Leeftang kort voor de opening van de Grevelingendam schreef: '.....want foeterend en toeterend komt straks de grote horde recreanten over de dam en dan pas zullen we echte Nederlanders worden. Dan pas worden we rijk'.

3020 vaarbewijzen: een schat aan herinneringen

door: Ans van Nieuwenhuijze

Het zijn allemaal bewijzen van overtochten met het veer Vlissingen-Breskens. Onderweg van huis, eerst in Middelburg en later Veere, naar het bedrijf van hem en zijn twee broers in Terneuzen: Stoffels Cleaning, een schoonmaakbedrijf, en uitzendbureau Tence, dat de rekrutering van schoonmakers in dertig vestigingen - tot in Spanje en Polen toe - verzorgde.

„Op de boot kon ik heel vaak zaken doen”, zegt Stoffels, „ik kwam er mensen tegen van onder meer Dow, Hoechst en Pechiney, die klanten van ons waren. Ook kwam ik er altijd veel kennissen tegen, sterker nog: je

Hij vindt het jammer dat hij de rode meervaartenkaarten van de Provinciale Stoombootdiensten niet heeft bewaard. Dan was de collectie bootkaartjes van Rinus Stoffels uit Oostkapelle nog completer geweest dan de 3020 kaartjes die hij nu in een grote plastic doos bewaart.

deed kennissen op doordat je hen zo vaak tegenkwam tijdens de overtochten.’

Eén keer leidde dat tot een verwarrende ontmoeting: „Op het veerplein in de auto voor mij stak een vrouw haar hand naar mij op. Ik kende haar niet, maar besloot haar vriendelijkheid te beantwoorden met een arm-zwaai. Eenmaal aan boord kwam de vrouw naar mij toe en zoende mij hartelijk gedag. Ik was daar wat beduusd van en vroeg of zij wist wie zij voor zich had. Haar verwarring was groot toen bleek dat zij mij aanzag voor mijn tweelingbroer Bram, met wie zij regelmatig tenniste.”

„De overtochten boden ook vaak rust om nog even mijn papieren door te lezen voor ik aankwam bij ons bedrijf in Terneuzen.” „Speciaal waren altijd de reisesjes op nieuwjaarsdag. Dan leek het wel een reünie, op zowel de heen- als de terugreis, met al die bekenden die elkaar het allerbeste wensten.”

Hoewel Stoffels met enige regelmaat ook van de andere veerverbindingen in de provincie gebruik maakte, heeft hij

daarvan de kaartjes niet bewaard. Wel heeft hij goede herinneringen aan het veer Terneuzen-Hoedekenskerke, vooral tijdens zijn diensttijd.

Extra verlofdag

Aanvankelijk was hij gelegeerd in Bussum en was hij ruim zeven uur onderweg. „Met de bus naar Terneuzen, dan de boot, daarna de bus naar Goes en vervolgens de trein naar Bussum.” Later werd hij overgeplaatst naar Leiden. „Dat was in de winter van 1962/63”, zegt Stoffels, „er was toen zoveel ijsgang op de Westerschelde dat de veerdiensten gestaakt werden. Samen met nog een jongen uit Zeeuws-Vlaanderen ben ik toen zes weken thuis gebleven. En dat was geen straf. Toen we ons weer meldden in de kazerne prees de commandant ons, omdat we met de eerste mogelijkheid weer naar Leiden waren komen. We kregen er een extra verlofdag voor. We hebben maar niet verkapt dat de veerdiensten al veel eerder weer in de vaart waren gekomen.”

Stoffels vindt het jammer dat niet één van de dubbeldekkers is behouden als een soort evenementenschip. Hij heeft

zich daar als toenmalig statenlid voor beijverd. „Maar het initiatief kwam te laat en de kosten bleken te hoog. Niet alleen moest worden geïnvesteerd in het behoud van het schip, ook de aanleg-inrichtingen moesten dan blijvend worden onderhouden. Bovendien was de provincie al in onderhandeling met een Italiaanse reder aan wie de schepen zijn verkocht.”

Keerzijde

Ondanks de vele herinneringen is er ook een keerzijde. Stoffels: „Elke overtocht duurde twintig minuten, maar je moest tijdig op het veerplein zijn en daarna weer door je naar bestemming. Een

half uur was je minstens kwijt. Niet al die tijd was natuurlijk productief en met het bewaren van die bootkaartjes van 3020 overtochten kon ik min of meer kwantificeren dat die passages ook geld kostten. Daarom was ik een groot voorstander van een vaste oeververbinding, wat uiteindelijk de Westerscheldetunnel is geworden.”

Een paar keer per jaar maakt Stoffels met zijn echtgenote nu nog de overtocht over de Westerschelde met het fiets/voetveer Vlissingen-Breskens. Hij vindt daar nog wel de nostalgie al kan hij er geen erwtensoep meer kopen. En de kaartjes ervan bewaart hij niet.

Een bezoekje waard! Tijdelijke exposities in de Zeeuwse musea

Dit overzicht wordt samengesteld door de redactie
van Zeeuwse Ankers • info@zeeuwseankers.nl

► **Museum Arnemuiden** | Langstraat 35, Arnemuiden

Vanaf 25 april 2020: Herinneringen aan de WW2 nu

Een handgemaakt poppenhuis • bezoekmuseumarnemuiden.nl

► **Het Belfort** | Groote Markt 1, Sluis

15 januari t/m 8 maart 2020: Ramon en Bastiaan de Nennie 'Prins Vogelvrij'

t/m 10 mei 2020: 'Niet meer zwijgen. Joodse inwoners, vluchtelingen en onderduikers

in West Zeeuws Vlaanderen' • www.belfortsluis.nl

► **Fruitteeltmuseum** | Annie M.G. Schmidtsingel 1, Kapelle

t/m 1 april 2020: 'Van pen tot kant', expositie met werk van Marius Weststrate

en Jozen Weststrate • www.fruitteeltmuseum.nl

► **Historisch Museum De Bevelanden** | Singelstraat 13, Goes

t/m 3 mei 2020: 'Jonge jongers en 't mannengoed' - Zuid-Bevelandse jongerencultuur
in de 19e eeuw

t/m 12 september 2020: 'De originele Randjes' - schoollapjes van Randje per Week

• www.hmdb.nl

► **Industrieel Museum Zeeland** | Westkade 114, Sas van Gent

t/m medio mei 2020: 'Bezetting en bevrijding 1940-1944' - Bruggen en sluizen:

een gewild object voor vriend en vijand • www.industrieelmuseumzeeland.nl

► **Marie Tak van Poortvliet Museum** | Ooststraat 10a, Domburg

12 april t/m 28 juni 2020: 'De animatie van Lisette' - Domburg Dichterbij

• www.marietakmuseum.nl

► **Museum Hulst** | Steenstraat 28, Hulst

28 maart t/m 28 juni 2020: 'De Laatste Boerenbruiloft' - 47 jaar boerenbruiloft in Hulst

• www.museumhulst.nl

► **Museum Schooltijd** | Nieuwstraat 2-4, Terneuzen

t/m oktober 2020: 'Opeens ben je geen kind meer' - 75 jaar vrijheid

• www.schoolmuseumterneuzen.nl

► **Museum Veere** | Kaai 25-27, Veere

t/m eind 2020 (Stadhuys): 'Walviskaak aan de muur'

t/m 3 mei 2020 (Schotse Huizen): 'Verfijnd verleden' - werk van kunstschilder

Piet Rijken (1915-2001)

t/m 29 maart 2020 (Stadhuys): 'Mies Callenfels-Carsten, de één na laatste Veerse Joffer'

• www.museumveere.nl

► **Stadhuismuseum Zierikzee** | Meelstraat 6, Zierikzee

t/m 29 maart 2020: 'Franchoy's Ryckhals - een Zeeuwse meester uit de Gouden Eeuw'

t/m 26 april 2020: 'Kijk in/onder de kap'

t/m 27 september 2020: 'Brood op de plank'

• www.stadhuismuseum.nl

► **Terra Maris,
Museum voor natuur en landschap**

| Duinvlietweg 6, Oostkapelle

t/m 13 mei 2020: 'Vikings op Walcheren?'

- objecten van het middeleeuwse Walichrum

uit de collectie van het Zeeuws Genootschap

• www.terramaris.nl

► **Watersnoodmuseum** | Weg van de Buitenlandse Pers 5, Ouwkerk

'65 schenkingen - elke schenking heeft een eigen verhaal'

• www.watersnoodmuseum.nl

► **Zeeuws Archief** | Hofplein 16, Middelburg

t/m 2 mei 2020: 'Op reis met Willem V - een vorstelijke reis door achttiende-eeuws

Zeeland' - reis door Zeeland van stadhouder Willem V in 1786

• www.zeeuwsarchief.nl

► **Zeeuws maritiem muZEEum** | Nieuwendijk 11, Vlissingen

'Bommen en granaten' - expositie over wapens, kunst en technologie.

'Bezetting verbeeld' - WO II door de ogen van Cees van der Burght

(tekeningen, schilderijen, maquettes) • www.muzeum.nl

► **Zeeuws Museum** | Abdij, Middelburg

t/m 10 mei 2020: 'Nooit meer werken' - kunstwerken over werk: toen, nu en straks

t/m 1 november 2020: 'Mannenpak' - mannenkleding in de Zeeuwse streekdrachten

• www.zeeuwsmuseum.nl

Check voor uw bezoek de openingstijden van het betreffende museum

ACTIVITEITEN OM AAN MEE TE DOEN

Zeeuws Weerzien organiseert samen met Stichting Feest van Herkenning
bijeenkomsten in Zeeuwse musea, waarbij het delen van herinneringen
centraal staat. Ieder kwartaal komen wij langs in een andere regio.

Herinneringsbijeenkomst in

Het Warenhuis - Museum Het Land van Axel | Markt 2, Axel

Maandag 18 mei, 14.30-15.30 uur

Toegang gratis, incl. (vrijblijvend) museumbezoek

In museum Het Warenhuis herleven de tijden van vroeger, met onder andere een uitgebreide streekdrachtcollectie en een ouderwetse grutterswinkel in Jugendstil. Een inspirerende omgeving om samen met anderen herinneringen op te halen. Vrijwilligers van Stichting Feest van Herkenning presenteren een koffer vol voorwerpen uit 'de winkel van Sinkel' en gaan hierover met u in gesprek bij een gezellig kopje koffie of thee. Weet u nog waar de voorwerpen voor werden gebruikt? Wij horen uw verhalen graag. Zo houden we niet alleen de herinnering aan ons mooie Zeeuwse erfgoed levend, maar hebben ook een luisterend oor voor elkaar.

Aanmelden

Voor de bijeenkomst op 18 mei geldt een maximum aantal deelnemers van 15 personen. U kunt zich rechtstreeks bij het museum aanmelden via 0115-562885 (bereikbaar di t/m vr 12.30-17 uur, za 11-17 uur). Uw naam en het aantal personen wordt dan genoteerd. Het museum is toegankelijk voor rolstoelgebruikers.

DE WINKEL VAN SINKEL GEEFT HERINNERINGEN EEN NIEUWE GLANS

Wie weet nog hoe je ladders in panties moet ophalen? De frivole jarretels uit de 'Winkel van Sinkel' zorgden voor grote hilariteit tijdens de bijeenkomst op 27 februari in Museum Veere. Het maakte de tongen goed los. Lang vervlogen herinneringen aan petroleumstellen, pruimtabak en blauwswel 'in alle kleuren' kregen bij een gezellig kopje koffie weer nieuwe glans. Het huishoudkasboek, dat je jaarlijks gratis bij de krant kreeg, gaf inzicht in de 'diere' tarieven van vroeger. Op dinsdag 30 cent voor aardappels, op woensdag 8 cent voor groenten ("zal wel knolraap zijn geweest"), op zondag 25 cent voor de collecte in de kerk en op maandag nog 3 voor de zendingscollecte op school. Nadat iedereen aan de Eau de Cologne 4711 had geroken was de geur van vroeger helemaal terug. Een geanimeerde middag met een laatste gouden tip van mevrouw Franke uit Veere: 'Leg een pakje Sunlight zeep onder de dekens en je hebt 's nachts nooit meer last van kramp in de benen!' t Is maar dat u het nog weet.

Ontdek het erfgoed van Zeeland

via zeeuwseankers.nl en beleef het op de ankerplaatsen, plekken van cultuurhistorische betekenis.

Zeeuwse Ankers vertelt de verhalen bij landschappen, plekken, monumenten, voorwerpen en mensen uit het verleden. Zeeuwse Ankers nodigt uit tot ontmoeten en beleven. Zeeuwse Ankers verbindt het verleden, heden en de toekomst van Zeeland.

Kijk op zeeuwseankers.nl
en lees de verhalen!
Meer informatie?
Stuur een e-mail naar
info@zeeuwseankers.nl

Zeeuwse Ankers is een samenwerkingsverband van Het Zeeuwse Landschap, Provincie Zeeland, Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland, Stichting Landschapsbeheer Zeeland, VVV Zeeland, ZB | Planbureau en Bibliotheek van Zeeland, Zeeuws Archief en Zeeuws Museum.

Het Zeeuws Archief geeft het verleden toekomst

Hofplein 16, 4331 CK Middelburg
T 0118 678 800, info@zeeuwsarchief.nl
www.zeeuwsarchief.nl

Planbureau
en Bibliotheek
van Zeeland

ZB investeert ook in het 'Feest van Herkenning'.
Kijk voor onze activiteiten en cursussen
voor begin-dementerenden en mantelzorgers
op www.dezb.nl/klapbank

Feest VAN HERKENNING

Museumverhalen voor ouderen

Een uurtje 'praten over vroeger'
aan de hand van herkenbare voorwerpen,
samen herinneringen delen en plezier
hebben, wat een positieve energie geeft dat!
Voor €45,- geeft U een bijeenkomst cadeau
waar de hele groep van kan genieten.

Belangstelling? Neem contact
op met Sylvia van Dam Merrett,
secretariaat@feestvanherkenning.info

>> Lees meer over onze activiteiten op www.feestvanherkenning.info <<

LA DOLCE VITA
MARKETING, ONTWERP
& WEBDESIGN

MIDDELBURG
0118-567068

WWW.LAMIADOLCEVITA.NL

ZEEUWSE ZAKEN

Hét adres voor streekproducten, souvenirs,
relatiegeschenken, (strand)speelgoed
geschenkmandjes en Zeeuwse kado's

Kijk voor meer informatie op:
www.zld.nl
Of kom langs op:
Marquesweg 2 in Goes

WILT U OOK ADVERTEREN IN DEZE KRANT?

Informeer naar de mogelijkheden
E-mail: verkoop@meulenberg.nl

Rotterdamsekaai 61 | 4331 GN Middelburg | Tel.: 0118 63 51 26 | www.meulenberg.nl